

Bruxelles, den 2.3.2015
COM(2015) 74 final

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**Efterfølgende evaluering af De Europæiske Kulturhovedstæder i 2013 (Košice og
Marseille-Provence)**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET

Efterfølgende evaluering af De Europæiske Kulturhovedstæder i 2013 (Košice og Marseille-Provence)

1. INDLEDNING

Denne rapport forelægges i henhold til artikel 12 i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1622/2006/EF af 24. oktober 2006 om en fællesskabsaktion vedrørende Den Europæiske Kulturhovedstad 2007-2019¹, der foreskriver, at Kommissionen hvert år skal sørge for udarbejdelse af en eksternt og uafhængig evalueringsrapport om resultaterne af det foregående års aktion vedrørende Den Europæiske Kulturhovedstad og forelægge en rapport om denne evaluering for Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget.

Denne rapport indeholder Kommissionens holdning til de vigtigste konklusioner og henstillinger i den eksterne evaluering af De Europæiske Kulturhovedstæder² i 2013, som kan findes på følgende websted:

<http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/documents/ecoc-2013-full-report.pdf>

2. BAGGRUND FOR AKTIONEN

2.1. EU-aktionen vedrørende Den Europæiske Kulturhovedstad (ECOC)

Det oprindelige arrangement, Europas Kulturby, blev iværksat på mellemstatsligt niveau i 1985³. På grundlag af erfaringerne hermed blev der med afgørelse nr. 1419/1999/EF⁴ indledt en fællesskabsaktion vedrørende ECOC i årene 2005-2019. Medlemsstaterne blev anført i kronologisk rækkefølge med henblik på at få værtskabet for den årlige begivenhed.

Afgørelse nr. 1419/1999/EF blev afløst af afgørelse nr. 1622/2006/EF, der bevarer princippet om en kronologisk rækkefølge af medlemsstater, men yderligere præciserer formålene med aktionen og indfører nye udvælgelses- og overvågningsforanstaltninger.

2.2. Udvalgelse og overvågning af De Europæiske Kulturhovedstæder i 2013

I henhold til afgørelse nr. 1622/2006/EF fik Frankrig og Slovakiet værtskabet for ECOC i 2013.

¹ EUT L 304 af 3.11.2006, s. 1.

² Ex-post Evaluation of 2013 European Capitals of Culture, Final Report for the European Commission", som Kommissionen i 2013 gav ECORYS UK Ltd til opgave at udarbejde under rammekontrakt for serviceydelser nr. EAC/50/2009 om evaluering, evalueringsrelaterede tjenester og støtte til en konsekvensanalyse.

³ Resolution vedtaget af kulturministrene, forsamlet i Rådet, den 13. juni 1985 vedrørende det årlige arrangement »Europas kulturby« (85/C 153/02) (<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:1985:153:0002:0003:DA:PDF>).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1419/1999/EF af 25. maj 1999 om en fællesskabsaktion vedrørende "Den Europæiske Kulturhovedstad" 2005-2019 (EFT L 166 af 1.7.1999, s.). Denne afgørelse blev ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 649/2005/EF (EUT L 117 af 4.5.2005, s. 20).

De to ECOC i 2013 er de første, der er underlagt de udvælgelsesforanstaltninger, der er indført ved afgørelse nr. 1622/2006/EF. I henhold til disse foranstaltninger ledes udvælgelsen af de relevante myndigheder i de pågældende medlemsstater, sædvanligvis kulturministeriet. Udvalget foregår i to etaper: en forhåndsudvælgelse og en endelig udvælgelse ni måneder senere. En jury med 13 medlemmer — hvoraf seks er udvalgt af den pågældende medlemsstat og de syv øvrige af EU-institutionerne — gennemgår buddene fra kandidatbyerne på grundlag af de kriterier, der er fastsat i afgørelse nr. 1622/2006/EF. I Slovakiet modtog man ni bud, hvoraf fire blev indstillet i december 2007⁵. Juryen indstillede derefter Košice som Europæisk Kulturhovedstad i september 2008. I Frankrig modtog man otte ansøgninger, og i januar 2008 blev fire byer indstillet. I september 2008 henstillede juryen endelig til, at Marseille-Provence fik titlen.

I maj 2009 udpegede EU's ministerråd formelt de to byer som Europæiske Kulturhovedstæder i 2013.

De nye overvågningsforanstaltninger betyder, at de to udpegede byer henholdsvis to år og otte måneder forud for titelåret skal deltage i to formelle møder med et overvågningsudvalg bestående af syv eksperter udpeget af EU-institutionerne. Overvågningsproceduren ender med, at udvalget anbefaler Kommissionen at tildele De Europæiske Kulturhovedstæder en pris på 1 500 000 mio. EUR til ære for Melina Mercouri, under forudsætning af at byerne lever op til de kriterier, der er fastsat i afgørelse nr. 1622/2006/EF, og har fulgt henstillingerne fra udvælgelses- og overvågningsudvalgene. De to overvågningsmøder med Košice og Marseille-Provence blev afholdt i december 2010 og april 2012. I sin rapport fra 2012 henstillede overvågningsudvalget til, at Melina Mercouri-prisen skulle tildeles de to byer.

3. DEN EKSTERNE EVALUERING

3.1. Evalueringskriterier

Evalueringen undersøger gennemførelsen af de to ECOC i 2013 i hele deres livscyklus og overvejer, hvad det har betydet for byerne, at de har haft titlen. Den vurderer særligt, hvor relevante, virkningsfulde og bæredygtige de to ECOC var, og overvejer konsekvenser for ECOC-aktionen som helhed.

3.2. Metode

Evalueringen og dens metodik er designet til at leve op til lovgrundlagets standardkrav. Selv om de to ECOC i 2013 primært skal vurderes i forhold til de formål og kriterier, der er fastsat i afgørelse nr. 1622/2006/EF (det gældende lovgrundlag på tidspunktet for deres officielle udpegelse), tages der så vidt muligt højde for den skiftende politiske kontekst for denne EU-aktion samt ændringer i lovgrundlaget⁶.

For at resultaterne kan sammenlignes med tidligere evalueringer, anvendes der en sammenhængende tilgang til indsamling og analyse af data. De to byer blev først evalueret individuelt på baggrund af primærdata, som enten var blevet indsamlet under feltarbejdet eller

⁵ Alle rapporter for de to 2013-konkurrencer er tilgængelige på følgende websted:

http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 445/2014/EU af 16. april 2014 om en EU-aktion vedrørende »Den Europæiske Kulturhovedstad« 2020-2033 og om ophævelse af afgørelse nr. 1622/2006/EF (EUT L 132, 3.5.2014, s.1).

tilvejebragt af hver kulturhovedstad, såvel som gennem analyse af en række sekundære datakilder.

Kilder til primærdata omfatter interview, der blev gennemført i løbet af to besøg i hver by, pr. telefon og gennem en onlineundersøgelse. Formålet med disse interview var at tilvejebringe mange forskellige perspektiver på hver kulturhovedstad, herunder fra lederteams, beslutningstagere på lokalt og nationalt niveau og kulturelle hovedaktører, men også fra en række samarbejdspartnere, der var involveret i gennemførelsen af ECOC, og et udvalg af organisationer, der enten ledte eller deltog i ECOC-projekter.

De sekundære datakilder omfatter oplysninger fra de oprindelige ECOC-ansøgninger, studier og rapporter produceret eller iværksat af ECOC, programmer for begivenheder, reklamemateriale og websteder samt statistiske data om kultur og turisme og kvantitative data fra ECOC om finansiering, aktiviteter, output og resultater.

4. EVALUERINGSRESULTATER

Evalueringen bekræfter, at mange af resultaterne fra tidligere rapporter, særligt resultaterne vedrørende relevansen af ECOC generelt, præstationer og effektivitet, fortsat er gyldige. Disse resultater er i videst mulige omfang blevet ajourført med nye oplysninger indsamlet i løbet af 2013-evalueringen.

4.1. ECOC-aktionens relevans

Erfaringerne fra 2013 forstærker resultaterne fra tidligere evalueringer om, at ECOC forbliver højst relevant i forhold til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særligt artikel 167, idet den bidrager til, at medlemsstaternes kulturer blomstrer, fremhæver såvel fælles kulturarv som kulturel mangfoldighed og øger det kulturelle samarbejde mellem medlemsstaterne og på internationalt niveau.

4.2. Relevansen af de to ECOC i 2013

Ifølge evalueringen sikrede de udvælgelsesforanstaltninger, som afgørelse nr. 1622/2006/EF indfører, at begge de kommende værter for ECOC i deres ansøgninger kom med målsætninger og tilgange, der var i overensstemmelse med lovgrundlaget. Evalueringen vurderer, at de to ECOC gennemførte kulturelle projekter og aktiviteter, der var i overensstemmelse med ånden i deres ansøgninger og derfor også i overensstemmelse med de strategiske og operationelle formål med kulturhovedstadsaktionen.

Evalueringen hævder også, at ECOC-konceptet fortsat er relevant for lokale beslutningstagere og interessenter. Erfaringerne fra 2013 viser, at ECOC-aktionen har bidraget positivt til at udvikle udvalget af og mangfoldigheden i kulturelle tilbud i byer, forbedre udviklingen på det sociale område, fremhæve byernes internationale profil og støtte deres økonomiske udvikling (særligt gennem støtte til turisme og den kreative økonomi).

4.3. Forvaltningens og ledelsens effektivitet og evne til at levere resultater

Evalueringseksperterne så på byernes evne til at levere resultater og på, hvor effektivt de forvaltede kulturhovedstadsaktionen, herunder organisationsmodellerne, processerne for udvælgelse og gennemførelse af kulturelle aktiviteter og arrangementer, kommunikation og reklame samt finansieringsprocesser.

Kontoret med ansvar for gennemførelse af "Košice 2013" ("Košice — Európske hlavné mesto kultúry 2013, n.o.") blev etableret på et relativt sent tidspunkt i processen i form af en almennyttig organisation, der sikrede armslængdeprincippet og i nogen grad var uafhængig af

byrådet. Kontoret havde hovedansvaret for det kulturelle program, mens byen var eneansvarlig for implementeringen af projekter vedrørende infrastruktur.

Evalueringen vurderer, at positiv opbakning fra alle forvaltningsniveauer (nationale, regionale og lokale) og på tværs af politiske partier har været en vigtig succesfaktor for "Košice 2013". Det bemærkes, at opbakningen kan skyldes, at man ud fra tidligere ECOC har en forståelse for den profil og de fordele, som aktionen kan bibringe byen, nødvendighedens motiverende kraft (særligt på byniveau), men også fænomener som national stolthed og Slovakiets omdømme i Europa. Ifølge evalueringen blev det at sikre en succesfuld ECOC betragtet som en national politisk prioritet på trods af den økonomiske afmatning. Dette tilskyndede for eksempel landets regering til meget hurtigt at investere betydelige nationale midler og midler fra EU's strukturfonde i aktionen og sikre, at byforvaltningen var en aktiv samarbejdspartner i den succesfulde gennemførelse af projekterne vedrørende infrastruktur. Dog lykkedes indsatsen for at rejse midler fra private sponsorer ikke helt; det skyldtes i hvert fald delvis, at Slovakiet ikke har en kultur for private sponsorer og heller ikke et skattesystem, der støtter op om sådanne sponsorer.

I Marseille blev ECOC implementeret af det særlige armlængdekontor Association Marseille-Provence 2013. Eftersom "Marseille-Provence 2013" dækkede et af de største områder og et af det største antal kommuner for en kulturhovedstad til dato, ville en effektiv forvaltning og ledelse af arrangementerne altid blive en stor udfordring, særligt i en tid med begrænsninger på de offentlige budgetter. Ifølge evalueringen var de ledelsesmæssige foranstaltninger effektive på trods af de mange forskellige samarbejdspartnere, ikke mindst offentlige myndigheder af forskellig politisk observans. Alle hovedinteressenterne forblev dedikerede til projektet, de lovede midler blev rejst, og den kunstneriske frihed blev for det meste respekteret.

Desuden behøvede og opnåede "Marseille-Provence 2013" støtte fra hovedsponsorer i form af virksomheder. Man opnåede støtten gennem implementeringen af en klar og sammenhængende strategi rettet mod forskellige størrelser og typer af mulige sponsorer, fra multinationale selskaber til lokale SMV'er. Strategien var at give hver type af mulige sponsorer en klar forståelse af niveauet for de midler, de blev foreslået at tilbyde, og de fordele, de kunne forvente at opnå. Resultatet var, at der blev rejst 16 500 000 EUR i sponsorer fra virksomheder. Målet var 14 000 000 EUR.

Markedsførings- og kommunikationsaktiviteter betød udfordringer af forskellig art for hver af de to byer og blev kompliceret af, at byerne havde et begrænset markedsføringsbudget og måtte gøre brug af forskellige turistorganisationer og offentlige organer i deres kommunikationsindsats.

På europæisk plan er kulturhovedstadsaktionen stadig meget omkostningseffektiv sammenholdt med andre politiske instrumenter og mekanismer i EU i betragtning af den meget beskedne EU-finansiering, der er til rådighed fra Melina Mercouri-prisen.

De to ECOC i 2013 var de første, der formelt var underlagt de udvælgelsesforanstaltninger, der er indført ved afgørelse nr. 1622/2006/EF. Ifølge evalueringseksperterne viser data, at den nye procedure gav mulighed for to ansøgninger af høj kvalitet og for udvælgelsen af to interessante, innovative ECOC. Der er desuden belæg for, at specifikke henstillinger fra overvågningsudvalget havde positiv indflydelse på den endelige implementering af aktionen. For "Marseille-Provence 2013" resulterede sådanne henstillinger i videreudviklingen af den europæiske dimension i det endelige program, mens Košice fulgte henstillinger om planlægning af eftervirkninger og behovet for at nå ud til nye publikummer.

4.4. Effektivitet med hensyn til udviklingen af kulturelle aktiviteter samt kulturelt og kunstnerisk indhold

På trods af mangel på detaljerede data om resultater og virkninger konkluderer evalueringen, at de to ECOC i 2013 i begge byer skabte et bredere kulturelt tilbud i løbet af titelåret.

"Marseille-Provence 2013" gennemførte et bredt udvalg af aktiviteter og tiltrak et publikum, der blev anslået til over 11 millioner mennesker, hvilket gør "Marseille-Provence 2013" til den måske bedst besøgte kulturhovedstad til dato. "Marseille-Provence 2013" tilbød både et større antal aktiviteter end sædvanligt og præsenterede mange nye tilgange til kultur. Mest bemærkelsesværdigt blev havnefrontsområdet, herunder Vieux Port (hvor der blev afholdt store friluftsansatninger) og området mellem Fort Saint-Jean og den nuværende havn (med nye fora) brugt på en ny måde. Herudover var ECOC første gang, man i Marseille-Provenceområdet i bred forstand oplevede et samarbejde på kulturområdet i denne størrelsesorden. Dette samarbejde har lagt grunden til fremtidige aktiviteter og givet vigtige praktiske erfaringer.

Mange af de mål, Košice opstillede, var af langsigtet og ambitiøs karakter, og manglen på tilgængelige data gjorde det mere problematisk at vurdere, hvor virkningsfulde de var. Selvom Košices program var i en klart mindre størrelsesorden og spredt over en længere tidsperiode, var det højst innovativt i sigte og indhold, og den eksperimenterende kunst og kreativitet i bred forstand var stærkt repræsenteret. Košices program bidrog til mange af de formål med ECOC, der er fastsat på EU-plan, især med hensyn til at styrke kapaciteten i og sammenhængen mellem de kulturelle og kreative sektorer samt adgangen til og deltagelsen i kulturlivet for et bredt udsnit af indbyggerne (for en stor del takket være investeringer i SPOTs-programmet med blandt andet genåbning af nedlagte varmevekslerstationer og kulturelle arrangementer i Košices yderkvarterer, andre kulturelle faciliteter og antallet af storstilede offentlige begivenheder).

4.5. Effektivitet med hensyn til fremme af den europæiske dimension

Den europæiske dimension af "Marseille-Provence 2013" satte især fokus på byens beliggenhed ved Middelhavet i overensstemmelse med det overordnede tema Sharing the South, der var omdrejningspunktet for titelåret. Marseille-Provence blev fremhævet som et sted for møde og dialog mellem forskellige europæiske kulturer og deres naboer ved Middelhavet. I evalueringen bemærkes det, at omtrent 80 % af projekterne inddrog Euro-Middelhavstemaet i én eller anden form, og at den europæiske dimension derfor var en integreret del af programmet for "Marseille-Provence 2013".

Det er evalueringseksperternes synspunkt, at Košices endelige program havde mindre fokus på den europæiske dimension, der indgik i et antal specifikke aktiviteter, snarere end den gik igen i hele programmet. De mest bemærkelsesværdige aspekter var blandt andet Košice Artists in Residence-programmet og en række aktiviteter om netværksarbejde og udveksling af god praksis (særligt i forhold til den kreative økonomi, turistudvikling og de aspekter ved SPOTs-programmet, der drejede sig om udvikling af lokalsamfundet). Dette var en integreret del af den bredere strategi for "Košice 2013", der havde til hensigt at løfte byens profil, mangfoldiggøre dens kulturelle tilbud og etablere langsigtede internationale samarbejder med mulighed for at støtte kreative industrier.

Der var også et vist samarbejde mellem de to ECOC, om end i begrænset målestok som udtryk for de meget begrænsede forbindelser, der ellers ville være mellem de to steder.

4.6. Effektivitet med hensyn til at involvere borgerne og med hensyn til rækkevidde

I Košice var der fokus på nye, store kulturbegivenheder (for eksempel på offentlige steder) og på infrastruktur. Formålet var at få lokalbefolkningen til at gøre mere brug af byen, og projekterne, der især fik støtte gennem SPOTs-programmet, havde succes med at decentralisere og udbrede adgangen til kultur uden for bymidten, alt imens de støttede udviklingen af lokalsamfundet, involvering af borgerne og interaktion med minoriteter og marginaliserede grupper.

Evalueringen vurderer, at "Marseille-Provence 2013" hovedsageligt var en kulturel begivenhed ledsaget af en mere generel udvikling af områdets kulturelle infrastruktur, særligt i Marseille. Derfor var det muligvis ikke en hovedmålsætning at skabe en decideret social effekt, selv om der har vist sig visse sociale virkninger. ECOC havde succes med at opmuntre til en bredere deltagelse i kulturlivet gennem friluftsansatte arrangementer, der i stort antal blev afholdt på offentlige steder. Der var også særlige begivenheder for unge og projekter, hvor formålet var at komme i kontakt med mennesker, der ikke normalt møder op i kulturelle fora, eller som bor i dårligt stillede dele af området, for eksempel gennem Quartiers Créatifs (kreative kvarterer)-projektet.

Ifølge evalueringen viser erfaringerne fra begge ECOC, at effektiv inddragelse af ikke-traditionelle kulturelle publikummer eller dårligt stillede grupper kræver et udstrakt forberedelsesarbejde og/eller et effektivt samarbejde med formidlende organisationer. Disse organisationer er ofte små, uerfarne eller "amatøragtige", og det er mindre sandsynligt, at de (med succes) ansøger om midler i programmer af denne størrelse og betydning. Erfaringerne fra Marseille-Provence viser, at det kan være nyttigt for de kontorer, der har ansvaret for gennemførelse af ECOC, at overveje særskilte, strømlinede finansieringsinstrumenter i form af enten begrænsede eller målrettede udbud for "nye deltagere", mindre kulturelle aktører og lokale grupper. Det kan også være nyttigt at tilbyde hjælp til kapacitetsopbygning og mere konkret støtte.

4.7. Effektivitet med hensyn til økonomisk udvikling, byudvikling og forøgelse af turismen

Ifølge evalueringen bidrog begge ECOC med hensyn til økonomisk effekt klart til at udvikle den kreative økonomi og tilbuddet til turister i deres respektive byer. Begge havde en positiv indflydelse på byernes nationale og internationale profil og tiltrak et betydeligt antal ekstra besøgende. Antallet af hotelophold og besøg af udenlandske turister blev forøget med henholdsvis 9 og 17 % i forhold til tidligere år i Marseille, og antallet af overnatninger steg med 10 % i Košice, som en berømt turistguide havde med i en topti over rejsemål for 2013. Særligt Marseille-Provence skabte en betydelig mediedækning og stor opmærksomhed i den almindelige befolkning (97 % af indbyggerne havde hørt om ECOC). Data viser også, at negative opfattelser af Marseille — blandt byens indbyggere og nationalt — er blevet udfordret, og at Marseille for første gang nu bliver set som et kulturelt rejsemål.

I Marseille-Provence var det hele tiden hensigten at skabe effekt i et større, subregionalt område. Mens sådanne fordele faktisk har vist sig, var en stor del af virkningen koncentreret i og vil uundgåeligt være koncentreret i selve byen Marseille, eftersom hovedparten af udviklingen af ny infrastruktur og af de kulturelle begivenheder fandt sted her.

Košice 2013 havde størst effekt på selve byen, med mere begrænsede regionale virkninger, der hovedsageligt havde fokus på forbedret regionalt samarbejde. Dette omfattede blandt andet forbedring af byens kulturelle faciliteter på regionalt niveau, men også nogle fælles projekter, der hovedsageligt havde fokus på kultur- og kulturarvsturisme.

4.8. Bæredygtighed

Ifølge afgørelse nr. 1622/2006/EF skal kulturhovedstadsaktionen "være bæredygtig og indgå som en del af byens langsigtede strategi for den kulturelle og sociale udvikling". I evalueringen bemærkes det, at de to ECOC i 2013 er bæredygtige i form af nyistandsatte kulturelle faciliteter, forbedret kapacitet og større ekspertise i den kulturelle sektor såvel som bedre netværksarbejde og samarbejde inden for sektoren og bedre forbindelser til andre sektorer.

Belæggene for varige forbedringer i byens kulturelle dynamik er muligvis stærkest i Košices tilfælde, takket være antallet af vedvarende projekter og etableringen af en ny agenda for tilbagevendende begivenheder og festivaler. "Marseille-Provence 2013" havde dog en positiv effekt på niveauet af (internationalt) samarbejde og netværksarbejde blandt lokale kulturelle aktører.

Begge byer oplevede betydelige forbedringer af deres kulturelle infrastruktur, hvilket er en væsentlig eftervirkning. På nogle måder er dette mest bemærkelsesværdigt i Košice set i lyset af mange års underinvestering.

Byen Marseille nød i årene op til 2013 godt af massive investeringer i sin kulturelle infrastruktur, idet titelåret stimulerede til, at faciliteterne skulle være færdige til tiden, og gav mulighed for, at de kunne huse ECOC-begivenheder og drage fordel af ECOC-kommunikationsaktiviteter. Særligt vil Museum of Civilisations from Europe and the Mediterranean (MuCEM) — der åbnede i juni 2013 — ligesom andre nye fora fortsat tiltrække besøgende og vedligeholde byens dynamik, også ud over 2013.

Selvom et hovedformål med "Marseille-Provence 2013" var at styrke samarbejdet på tværs af Marseille-Provenceområdet, vil dette på grund af fraværet af formelle eftervirkningsstrukturer og kulturel ekspertise i Marseille-Provence Métropole sandsynligvis foregå på uformel basis i fremtiden. Det står dog klart, at 2013 har gjort meget for at gøre lokale interessenter mere opmærksomme på, hvordan kulturlivet kan bidrage til udviklingen af deres lokaliteter i bred forstand.

Erfaringerne fra 2013 viser, at planlægning af eftervirkninger skal inddrage en række samarbejdsorganisationer, begynde på et tidligere tidspunkt og disponere over tilstrækkelige ressourcer, hvis ECOC skal skabe flere bæredygtige langtidsvirkninger. Košices program var en del af en langsigtet byudviklingsproces, og som et resultat heraf (støttet af henstillingerne fra overvågningsudvalget) var planlægningen af eftervirkninger veludviklet i Košice ved udgangen af 2013. Dette har inkluderet etableringen af tre organer for eftervirkninger (for kulturpolitik, ledelse af den kulturelle infrastruktur og udvikling af turisme), vedtagelsen af en ny, langsigtet strategi for kulturudvikling og en fornyet vilje fra offentlige organers side til at værdsætte og finansiere investeringer i kultur.

Interessenter i Košice bemærkede også, at ECOC havde en gunstig indflydelse på stemningen i byens kvarterer, idet den gjorde lokalbefolkningen mere tryk og gav lokale organisationer mere indflydelse. ECOC spillede også en rolle i udformningen af kulturelle praksisser i Košice ved at fremhæve vigtigheden af dialog og samarbejde, partnerskaber, mere "modstandsdygtige" finansieringsmodeller (der hviler mindre på statslig finansiering) og ved at intensivere interaktionen mellem kulturelle aktører, andre sektorer og lokale borgere.

5. DE VIGTIGSTE HENSTILLINGER FRA DEN EKSTERNE EVALUERING OG KOMMISSIONENS KONKLUSIONER

Kommissionen vurderer, at evalueringsrapporten giver et rimeligt solidt grundlag for at drage sikre konklusioner om virkninger af ECOC. Ikke alle konklusionerne kan baseres på faktuelle data, men de tilgængelige data støttes af andre data, herunder en onlineundersøgelse og interview. På den anden side er de fleste kvalitative data, i form af en onlineundersøgelse og interviewresultater, begrænset til at dreje sig om dem, der var direkte involveret i og nød godt af programmet. Nogle af de erklærede formål er også brede og vanskelige at måle, og evalueringen er foretaget for tidligt til at vurdere eventuelle virkninger på lang sigt. Som et resultat heraf har mange af dataene fokus på resultater snarere end på virkninger. For at få bedre greb om sådanne virkninger ville det være nyttigt for de to byer at foretage "langsgående" evalueringer, især for at bekræfte effektiviteten af de offentlige midler, der blev brugt på ECOC, både økonomisk og socialt og med en bredere vifte af evalueringsdata at støtte konklusionerne på.

Ikke desto mindre finder Kommissionen, at der i dataene og andre former for belæg, der støtter evalueringen, er tilstrækkeligt grundlag for at dele ud af de overordnede resultater og konklusioner, der betragtes som grundlag for et nogenlunde sandfærdigt og komplet billede af de to ECOC i 2013, også selv om der mangler faktuelle data og andre selvstændige belæg til støtte for meget solide konklusioner om effektivitet og virkninger.

Kommissionen konkluderer ud fra evalueringsrapporten, at ECOC-titlen forbliver højt værdsat af dem, der modtager pengene, og at den baner vej for brede kulturelle programmer med positive virkninger, der dog endnu ikke kan vurderes fuldt ud.

Kommissionen konkluderer også, at de programmer, som de to bærere af titlen i 2013 implementerede, var innovative og i overensstemmelse med aktionens målsætninger. De afspejlede den europæiske dimension i ECOC-aktionen, involverede mange indbyggere, fik kulturen ud til nye publikummer, vakte interesse hos borgere i udlandet og sandsynligvis vil få en række eftervirkninger. Dog vil en nøjere vurdering af rækkevidden af fordelene i forhold til udgifterne være nyttig i forhold til at bekræfte virkningerne af programmet.

Evaluerings eksperternes henstillinger tager udgangspunkt i deres vurdering af de to ECOC i 2013, men vedrører gennemførelsen af ECOC-aktionen som helhed. Blandt henstillingerne finder man blandt andet et øget fokus på andre finansieringskilder, som for eksempel EU's strukturfonde, gennem identificeringen af god praksis og tilvejebringelsen af relevant vejledning, en politisk dialog med medlemsstaterne for at intensivere private investeringer i kunst og kultur, øget spredning af god praksis fra ECOC, særligt for så vidt angår kommunikationsaktiviteter i Creative Europe-programmet og et eventuelt fremtidigt European Culture Forum, etableringen af retningslinjer og indikatorer for byernes egne evalueringer og offentliggørelsen af byernes egne evalueringsrapporter.

Kommissionen henstiller også til, at henstillingerne fra udvælgelses- og overvågningudvalgene tager udgangspunkt i kriterierne i artikel 14 i afgørelse nr. 445/2014/EU, og at medlemsstaterne tilskyndes til at angive deres finansiering af de mulige kandidatbyer, når der indkaldes ansøgninger.

Kommissionen accepterer henstillingerne fra evalueringerne og understreger i denne sammenhæng især, at:

- den på sit websted har offentliggjort en revideret vejledning for byer, der forbereder sig på at byde ind⁷, samt en vejledning til, hvordan EU's støtteprogrammer, herunder

⁷ http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/documents/ecoc-candidates-guide_da.pdf

strukturfondene, kan bruges strategisk til at udnytte kulturens potentiale til lokal, regional og national udvikling og til at skabe spillovereffekt på økonomien i bred forstand⁸. Begge vejledninger er meget relevante for ECOC. Især for så vidt angår strukturfondene burde den forpligtelse til i højere grad at integrere ECOC i den langsigtede byudvikling, der er beskrevet i afgørelse nr. 445/2014/EU, desuden tilskynde byerne til at planlægge deres titelår mere strategisk ved at gøre det lettere at anvende sådanne fonde

- den har opstillet retningslinjer for byernes egne evalueringer af deres ECOC-år⁹; disse retningslinjer er i vid udstrækning baseret på ekspertise hidrørende fra de eksterne og uafhængige evalueringer af ECOC siden 2007 og giver byerne både et sæt fælles indikatorer og fælles retningslinjer i form af en liste med spørgsmål, de bør stille dem selv, når de beslutter sig for at byde ind, eller når de planlægger deres evalueringsprocedurer. Retningslinjerne tilskynder byerne til at foretage "langsgående" evalueringer
- den vil fortsætte sin dialog med medlemsstater og interessenter om værdien af at investere i kunst og kultur som et middel til at tilskynde til investeringer i sektoren
- den har til hensigt at udnytte 30 års jubilæet for ECOC i 2015 til yderligere at øge synligheden af denne EU-aktion, særligt som led i det næste Culture Forum i efteråret 2015. Dette vil hjælpe til at belyse og sprede eksempler på god praksis fra ECOC, herunder brugen af EU-strukturfonde eller private investeringer.

Kommissionen vil også forberede en intern handlingsplan, der beskæftiger sig med henstillingerne i evalueringsrapporten. Der vil blive fulgt op på denne handlingsplan i 2016.

Endelig har Kommissionen til hensigt at udvikle tilgangen til evaluering af ECOC for at sikre flere og bedre data og for bedre at kunne måle effektiviteten og virkningerne af denne EU-aktion.

⁸ http://ec.europa.eu/culture/policy/strategic-framework/documents/structural-funds-handbook_en.pdf

⁹ http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/documents/ecoc/city-own-guide_en.pdf